

Kaşık

Bülent ATA

Kerpicin içinde bekleyen kumdan kime ne? Kum bir aldanişın tutkusu ile tutunmuştur hemen yanındakine, o bir diğerine, bir diğeri bir başka diğerine. Kerpicin akli güneşli günlerde. Oysa kasabadaki son güneş şimdi yatağa düşmüş, son nefesini bekletmekte. İsmail için tırnaklarını yeme vakti.

Vermemiş mektubu. Bekletmiş. Sararsın, kızarsın ve belki çürüsün kaybol-sun diye, vermemiş. Işıklar kim için yanar kim için sönerse, yıldızlar da bilir gibi o geceyi beklemiş. Ağızda bir kaşık bal, dudakta bekleyen kıtlama şeker gibi gökyüzünde iri iri yıldızlar.

Eskiden bir mektubun yerle bir ettiği mahalleler, dağılan ocaklar olurdu. İnsanları kavuşturan değil, yaka paça edip per perişan ortada bırakan, ölüğün körü mektuplar. Dilsiz, sağır, sözü çok mektuplar.

Kaç yaşındaydı bırakıldığında babaannesine? İlk hatırladığı yüz kimindi? İlk tokadı kimden yedi? Bunları bilmeden uzandığı döşeğinde beyaz tavan kim-sesiz bir çocuğun inlemeleriyle gerildi, çatırdayıp uzaklara seyirtti.

Takvim yapraklarındaki bir hadis gibi gezdirdi bütün gün o sözü. İsmail her nereye giderse gitsin terk edilmiş biriydi. Hayvanların üzerindeki doğuştan gelen lekeler gibi. Bir ‘terk edilmiş’ olarak karşılanmak geçmiyordu ondan. Baba-annesi ona, ne annesinden ne de babasından sır vermemişti. Ekmeğin üzerine sürülen tereyağı gibi tuzlu akan bir çocukluk burnu olup, kalkıp gidecek oldu-ğunda yolun karanlık bir yerinde, pes edip geri döndüğü bir kuytuysu bu ev.

Babası kimdi? Zengin bir adam mıydı? Annesi ölmüş müydü? Kapıların ardında yemek yapan annelerden miydi? Tarlada çalışıp yorulan, süt kaynatan, sütün kaymağını evlatlarına ayıran, sabah erken kalkıp namaza duran biri miydi? Merak ediyordu. Arnavut kaldırımlarında yürürken üstüne basıldığında hissedilen çıkıntı taşlar olur. Öyle bir taşı İsmail. Yürüyüp geçemezsiniz onu.

Babaannesesi öldüğünde ellerini, yanaklarını tutup öylece, hep yaptıkları gibi gökyüzündeki yıldızlardan, komşunun ineğinden, filancanın kızından bahseder-

Öykü

ken “mektup” deyivermişti son nefesinde. Mezarlıktan dönünce yatağının altındaki eski bavuldan çıktı mektup. Zorda kalmadıkça benden bahsetme diyordu, çok zorda kalırsan, işte adresim. Nefesini tuttu. Kurban edilen bir hayvanın boğazında bekleyen bıçak durdu. Duvarlara yapıştırdığı posterler kavlayıp düşmüş gibi, yapışkanından, düştü aklı.

Kadınlar yemek getirdiler, ağabeyler amcalar gelip kuran okudular, dua ettiler. Bir çay daha içince kalkayım dedi içinden. Ama cenaze onundu, misafiri değildi bu ölümün. Sonra ayağa kalkıp, çayı orada içerim dedi. Arkasından seslendiler, nafile. Fazla da ses etmediler. Çekirgeler öterken ne söylesen kâr etmez. Kafa döngün, üzöldü herhâlde diye bir çay daha içtiler.

Sabah olduğunda otobüsten inmiş, bu bilmediği şehrin, bilmediği sokaklarında mektuptaki adresi sora sora ilerlemişti. Tarlada mercimek yoldunuz mu hiç? Her konuştuğu insan onu, babasını, annesini, düşüp duran bisikletini biliyordu. Liseden sonra okuyamayacağını, arkadaşları gibi bir baltaya sap olamayacağını biliyorlardı. Konuştuğu insanların gözleri ellerinde sızlayan yaralar. Sustukça, sarınmaya çalıştığı hırka ucu dikene takılıp sökülmeğe. Yaklaştıkça korkudan bildiği ne varsa bu adres duvarına çarpıp unutulmakta.

Hastaydı, fizik tedaviye gidip geliyordu. Genetik demişti doktor, babasından ya da annesinden kalma bir hatıra diye sevmişti hastalığını. Tedaviye giderken onlarla buluşmaya gider gibi giyinip, özenip öyle bayram çocuğu gibi gitmişti. Birine söylemişti de bunu okulda, hastalığını ne çok sevdiğini, sarakaya almışlardı onu. Susmak, herkese konuşmamak bildiği bir şeydi hâlbuki. İnsan sustukça toplar kelimelerin yorganını, böylece ısınır anlam, yabancı soğuklardan.

Babaannesi şimdi toprağın altında. Yağmur yağarsa severdi babaannesi yağmuru. Toprak severdi babaannesi olup. Evden çıkıp giderken kimseyi tembihlememişti. Ama döndüğünde hayvanlara bakması lazımdı. Ne olacaktı şimdi babaannesi? Niye daha önce bahsetmemişti mektuptan? Niye hiç ağzından kaçırılmamıştı? Onu bunaltıp eve gelmediği bir günün ertesinde niye “yeter deyip, gelsin baban alsın seni, al şu mektubunu, ben artık dayanamıyorum” niye dememişti. “Kuzum” deyip deyip de sarılmalar, ağlamalar iyi mi olmuştu şimdi? Cebinden çıkartıp mektuba bir daha baktı. On iki sene önce yazılmıştı. Ya değiştiyse adresi, en azından bilen biri vardır. Taşındıysa oradan nereye taşındı? Yalnız mıydı? Yanında kim vardı? Biriyle evliyse, o annesi miydi? O da onunla mı kalıyordu? Keşke kalsa ya! Ama öyleyse, birlikteyseler, o neden yanlarında değildi?

Ayrıydılar o kesin. Yoksa babaannesinde değil onların yanında olurdu. Peki, başka bir kadın varsa, ondan çocukları varsa, sen de nerden çıktın şimdi der, çocuklar ve o başka kadın gülerse. Kapılar kapanırsa. Durdu. Gideceği yol birden bitti. Yürümek gözünde büyüdü, hatta geri döndü. Annesi, en azından o sorardı. Onu bulurdu. Ona sahip çıkardı. Annesi ister miydi onu? Ya başka bir hayat kurduysa? Annesi onu biraz olsun tanımak, sarılıp koklamak istemez miydi, İsmail'im diye. Elleri boşlukta ağırlaştı, nefesi kesildi, çöktü orada, bir kaldırım taşı oldu.

İnsanlar geçiyordu döne dolaşa uçarak, koşarak, üstüne basıp devrile devrile. Kabahatli o değildi ki, o çekiyordu bu derdi şimdi. Ah babaanne keşke demiyeydin mektubu. Demiyeydin de kalaydım yanında, mezarını sulayan bir tas, hayvanların sütünü sağdıkları kova olaydım. Sokağın başındaki yanıp sönen elektrik lambası olaydım. İnekleri sağır süt satardım. Yumurta kırar ekmeğimi banar, aç açık kalmadan yaşırdım. Ne diye şimdi bu mektupla yollara düştüm.

Bir bozuk para düştü önüne, bir tane daha, baktı iki kadın. Biri genç biri yaşlı, dönüp gittiler. Yerdeki bozuk paraları uzanıp aldı, baktı baktı. Bir adam geldi o paralara bakarken, yanaşıp avcuna kâğıt bir para sıkıştırdı. Anlamaya çalıştı ne olduğunu. Doğruldu sağa sola baktı. Doğruldu bir caminin duvarının dibindeydi.

Duvar boyunca yürüdü, içeri girip şadırvanda yüzünü yıkadı. Caminin çay ocağından bir adam seslendi, “Çay verem mi? Yeni çıktı taze” diye. Çayı aldı, yürüdü yolun karşısına geçti, yarısı kerpiç, eski metruk bir binanın önüne çöktü, elindeki çay kaşığına baktı baktı, gülümseyip; “işte budur belki benim babam” dedi.